

Mindre läkemedel i miljön kräver ett prioriterat uppströmsarbete

Länsförbundsstyrelsen LRF Södermanland

LRF:s långsiktiga strategi är att växtnäringen (främst fosfor) från matrester, livsmedelsindustri och toaletter ska tillbaka till åkermark med så lite oönskade ämnen som möjligt. LRF har en fortsatt restriktiv hållning till att sprida avloppsslam på åker. Vi vill att endast slam från REVAQ-certifierade reningsverk används som växtnäring.

Till de oönskade ämnena räknas bl.a. läkemedel och antibiotikaresistenta bakterier. Bara en mycket liten andel av läkemedelsresterna, som passerar ett avloppsreningsverk, återfinns i slammet. Resten hamnar i vattendragen. Den sammantagna svenska riskbedömningen är att läkemedelsrester i vatten och slam inte har några påvisbara negativa effekter på människor eller miljön. Men kunskapen behöver bli bättre om förekomst och eventuell negativ påverkan på jord och växter. En hårt tillämpad försiktighetsprincip med förbud mot att sprida slam på åkermark minskar inte nämnvärt läkemedelsresterna i miljön.

Läkemedlen är nödvändiga i vårt samhälle. En ökad användning av läkemedel leder till mera rester av läkemedel i miljön, främst i vatten. Möjliga negativa konsekvenser för människor, djur och växter kan inte negligeras. För att godkänna ett humanläkemedel får idag inte miljöpåverkan användas som ett kriterium. Riskerna måste analyseras och bedömas. Den första och viktigaste förebyggande åtgärden är att arbeta för att läkemedelsrester med de mest negativa miljöeffekterna inte kommer ut i naturen. Vatten- och slamproducenter kallar det för uppströmsarbete. Grundprincipen är att ”för att komma till källan måste man gå mot strömmen”.

Med olika politiska medel kan läkemedelsproduktion och läkemedelsanvändning styras mot mindre negativ miljöpåverkan. LRF i Södermanland är medveten om att en del åtgärder och lösningar på oönskade läkemedelsrester i miljön kräver överenskommelser på EU-nivå. En hel del politiska beslut för att driva frågan mot minskade utsläpp av miljöfarliga läkemedel kan tas på svensk nivå, såväl nationellt som inom landstingen. Socialdepartementet kommer att presentera en nationell läkemedelsstrategi i juni 2011.

Mot denna bakgrund vill LRF i Södermanland uttrycka oro för att läkemedelsrester i miljön kan medföra oacceptabla negativa miljöeffekter. Produktion, godkännande, förskrivning, användning och kassation av läkemedel behöver

förbättras för att minimera utsläppen av läkemedelsrester till vattendragen. LRF i Södermanland vill framföra följande uppmaningar:

Till socialminister Göran Hägglund; att inom EU driva på för att miljöpåverkan ska vara ett kriterium för att få läkemedel godkända. För att godkänna ett humanläkemedel får idag inte miljöpåverkan användas som ett kriterium. För godkännande av veterinärläkemedel ska miljöeffekterna vägas in. Kriterier för att värdera miljöeffekter finns alltså redan. Även utsläppen av miljöfarliga ämnen vid tillverkningen av läkemedel i måste väga tungt.

Till socialministern; att uppdra till Tandvårds- och Läkemedelsförmånsverket (TLV) att utforma läkemedelsförmåner, som tar hänsyn till läkemedlens miljöpåverkan. Förslaget har diskuterats länge. Här har vi även de forskande Läke- medelsföretagen på vår sida, miljön skulle verkligen vara en vinnare. Det är i alla fall ett beslut som kan fattas på nationell nivå. Ett annat viktigt beslut som kan fattas på nationell nivå är att besluta att läkemedel som ger negativa miljö- effekter ej längre får säljas receptfritt.

Till Sveriges Apoteksförening; för att minimera nedspolning av kasserade läkemedel ska alla svenska apotek ha lätt åtkomlig information och påsar för kassation av överblivna läkemedel.

Till miljöminister Andreas Carlgren; att prioritera forskningsanslag till lä- kemedelsresters påverkan på jordens mikrobiologiska liv och eventuellt upptag i grödor.

Till miljöministern; att stödja teknisk utveckling av effektiv reducering av läkemedel i avloppsreningsverken och motsvarande anläggningar. Långsiktigt är sorterande lösningar av avloppet det bästa. 95 % av läkemedelsresterna, som gått genom kroppen, finns i urinen. Försök med kompletterande rening med ozon eller aktivt kol är lovande men kostsamma.

Till kommunerna; att ständigt och pågående informera hushållen om att inte hålla oförbrukade läkemedel i toaletten eller handfatet. Av naturliga skäl finns ingen bra statistik över hur duktiga enskilda personer är att lämna överblivna läkemedel till apoteken. Enkäter indikerar ganska bra återlämning. Målsätt- ningen bör vara att inga läkemedel spolas ned i toaletten.

LRF Södermanland yrkar att riksförbundsstämman beslutar uppdra åt riksförbundsstyrelsen

att inom den europeiska bondeorganisationen, COPA, ta upp frågan om läkemedels miljöpåverkan samt

att

tillskriva/uppvakta socialministern, miljöministern, Sveriges Apoteksförening och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om de i motionen uppmanande åtgärderna för att minska läkemedelsresterna i miljön.